

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540 เป็นกฎหมายที่ยอมรับว่ามีความเป็นประชาธิปไตยอย่างสูงสุด โดยมุ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนความต้องการของประชาชนเป็นหลัก และได้กำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยเกี่ยวกับการได้รับการศึกษาจากรัฐไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" (มาตรา 10 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานลักษณะหนึ่งที่ได้รับการจัดตั้งเป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2537 โดยรัฐบาลมีความมุ่งหวังในการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นโดยหวังว่า ผู้บริหารและกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนย่อมรักษาสิทธิและประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครองการบริหารงานการเงินและการคลังตามบทบาทอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย (เสน่ห์ เอี่ยมสำอางค์ และคณะ, 2541:1) ตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 14 -15) และมาตรา 289 บัญญัติไว้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสิทธิหรือบรรพมาชีพบำรุงประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสม ตามความต้องการของท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับประชาชน ในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลสู่ประชาชน และ รับฟังความคิดเห็นปัญหาจาก ประชาชนสู่รัฐบาล องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามความพร้อมของหน่วยงาน

แต่ในสภาพปัจจุบันสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทของหน้าที่ในด้านการจัดการศึกษาเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสุโขทัยก็เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับความพร้อมของหน่วยงานต่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่น

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยต้องการศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย ว่ามีศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยหวังว่าผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานในการปรับปรุง ส่งเสริม พัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย ให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของบุคลากรใน องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย ในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 ด้านงบประมาณ
 - 1.2 ด้านวิชาการ
 - 1.3 ด้านบุคลากร
2. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วน ตำบลจังหวัดสุโขทัย จำแนกตามวุฒิการศึกษาของบุคลากร และระดับชั้นขององค์การบริหาร ส่วนตำบล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 1.1 ตัวแปรต้น
 - 1.1.1 วุฒิการศึกษาของบุคลากร แบ่งออกเป็น
 - 1.1.1.1 ประถมศึกษา
 - 1.1.1.2 มัธยมศึกษา
 - 1.1.1.3 อนุปริญญา
 - 1.1.1.4 ปริญญาตรีขึ้นไป
 - 1.1.2 ระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น
 - 1.1.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3
 - 1.1.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4
 - 1.1.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5
 - 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยจำแนกเป็น 3 ด้านได้แก่
 - 1.2.1 ด้านงบประมาณ
 - 1.2.2 ด้านวิชาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย จำนวน 77 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 11.81 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sample) จาก 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและฝ่ายพนักงานส่วนตำบลและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 308 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย ในด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบุคลากร
2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนจัดทำโครงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบุคลากรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมุติฐานในการวิจัย

1. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน
2. องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับชั้นต่างกันมีศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศักยภาพในการจัดการศึกษา หมายถึง ความพร้อมและความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 ศักยภาพด้านงบประมาณ หมายถึง ความเหมาะสมเพียงพอของงบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ทั้งงบประมาณที่จัดเก็บเองและได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลาง
 - 1.2 ศักยภาพด้านวิชาการ หมายถึง ความเพียงพอ ความสามารถในการจัดหลักสูตร การจัดกิจกรรม และสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษา
 - 1.3 ศักยภาพด้านบุคลากร หมายถึง ความเหมาะสมเพียงพอของจำนวนบุคลากร และความรู้ ความสามารถ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา

2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง หน่วยงานที่บริหารราชการประจำเขตตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

3. วุฒិการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่จบชั้นสูงสุดตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือสถาบันการศึกษาที่ทางราชการรับรอง โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

4. ระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การจัดขนาดชั้นตามรายได้จากภาษีอากรที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บหรือได้ออมนมาในรอบปีงบประมาณ ทั้งนี้ ไม่รวมเงินอุดหนุน โดยแบ่งเป็นระดับ 5 ระดับ ดังนี้ (กรมการปกครอง, 2539 : 82)

ระดับชั้น 1	ได้รับเงินรายได้	20	ล้านขึ้นไป
ระดับชั้น 2	ได้รับเงินรายได้	12 - 20	ล้านบาท
ระดับชั้น 3	ได้รับเงินรายได้	6 - 12	ล้านบาท
ระดับชั้น 4	ได้รับเงินรายได้	3 - 6	ล้านบาท
ระดับชั้น 5	ได้รับเงินรายได้ไม่เกิน	3	ล้านบาท